

МАЙ
ИЮНЬ
2021
КИЕВ,
УКРАИНА

ДИСТАНЦИОННЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ И ДОСТИЖЕНИЯ НАУКИ

МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

СБОРНИК НАУЧНЫХ
ПУБЛИКАЦИЙ

PEDAGOGICAL SCIENCES

Bekmurodova Manzura Bahodir qizi MODDALARNING TUZILISHIGA OID TUSHUNCHALARNI INTERFAOL METODLAR YORDAMIDA TUSHUNTIRISH	40
Mamatova Zilolaxon Xabibulloxonovna RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASRIDA ONA TILI FANINI O'QITISHDA AXBOROT KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH	42
P.O.Adilov CHIZMACHILIK FANINI O'QITISH JARAYONIDA TALABALARNI TEXNIK IJODKORLIKKA YO'NALTIRISH METODIKASI.....	44
Tashimov Nurlan Erpolatovich dotsent TALABALAR CHIZMA GEOMETRIYA MATERIALLARINI ONGLI RAVISHDA IDROK QILISHDA ANIMATSIYANING ROLI.....	47

PHILOLOGICAL SCIENCES

Abdukayumova Sanobar PROBLEMS OF UZBEK LEXICOGRAPHY.....	50
Allaberdiyeva Durdona QADIMGI TURKIY YODNOMALAR VA TURKIY EPOSLAR O'RTASIDAGI G'OYAVIY- ESTETIK ADAPTATSIYA.....	52
Ne'matjonova Nigora No'monjon qizi, Nosirjon Uluqov LEKSIK-SEMANTIK USUL BILAN OTLARDAN TOPONIMLAR YASALISHI.....	54
Tursunov Otabek SPORT DISCOURSE	57
Xaydarova Go'zalxon INGLIZ TILI FRAZELOGIYASINING SEMANTIK-GRAMMATIK XUSUSIYATLARI	59
Насирова Гулнора ЭМОЦИОНАЛ КОНЦЕПТЛАРНИНГ ЎРГАНИЛИШ ТАРИХИ	61

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

M. N. Ergasheva MAKTABGACHA TARBIYA YOSHIDAGI BOLALAR IDROKINI RIVOJLANTIRISHDA TARBIYACHI VA PSIXOLOGLARNING O'RNI VA AHAMIYATI	63
---	----

TECHNICAL SCIENCE

Mavlonov Ulug'bek Mirzoqulovich, Hakimova Sabina Shamsiddin qizi, Hakimov Bexruz Temir o'g'li QUYOSH QURITGICHI QURILMASINI YARATISH VA ISHLASH REJIMINI TADQIQ QILISH.....	65
Ravshanov Mustaqim Tavakalovich MOLEKULALARARO TA'SIR KUCHLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	67
Ибрагимов Салим Сафарович ПАСТ ПОТЕНЦИАЛЛИ СУВ ЧУЧИТГИЧ ҚУРИЛМАСИНИНГ СИНОВ НАТИЖАЛАРИ.....	69
Мирзаев Мирфайз Салимович, Самиев Камолиддин Аъзамович ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССОВ В УСОВЕРШЕНСТВОВАННОМ НАКЛОННО - МНОГОСТУПЕНЧАТОМ СОЛНЕЧНОМ ОПРЕСНИТЕЛЕ НА МАТЕМАТИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ.....	71
Arziqulov Farhodjon Ne'matjonovich, Solijanova Kamolaxon Abdushukur qizi MATRITSALAR ALGEBRASIDA 2-LOKAL IKKI TOMONLAMA KO'PAYTIRISHLAR TAVSIFI	73

TECHNICAL SCIENCE

QUYOSH QURITGICHI QURILMASINI YARATISH VA ISHLASH REJIMINI TADQIQ QILISH

Mavlonov Ulug'bek Mirzoqulovich

Buxoro davlat universiteti fizika kafedrası o'qituvchisi

Hakimova Sabina Shamsiddin qizi

Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti

Buxoro filiali assistenti

qodirov.jobir@mail.ru

Hakimov Bexruz Temir o'g'li

Buxoro davlat universiteti fizika kafedrası magistranti

Anatatsiya: Meva-sabzavotlarni (jumladan o'rik) quritish va minerallashgan suvlarni tuzlardan tozalash maqsadlarida kombinatsion quyosh qurilmasining haqiqiy o'lchamlaridan besh marta kichraytirilgan shaklda konstruksion modelini yaratish, ikki maqsad uchun ham ishlash rejimini va issiqlik texnikasi xarakteristikalarini o'rganish.

Kalit so'zlar: Meva-sabzavot, bog'dorchilik, shaffof qatlam,

Meva sabzavodlarni yetarlicha yetishtirish potensialiga ega bo'lgan "Bog'dorchilik" fermerlik xo'jaliklari rahbarlari o'zlarining foydali mablag'laridan kelib chiqib, mahaliy resurslardan foydalangan holda qurilmani yaratishlari mumkin. Olib borilayotgan ishdan olingan natijalar faqatgina tashqarida quritilgan mevalarning sifatiga va miqdoriga qarab qurilma ichida quritilgan meva sifati va miqdorlariga qarab solishtirildi.

Quyosh meva quritgichlari asosan shaffof qatlam, havo aylanishini taminlovchi tirqishlar, quritiladigan maxsulot uchun joy va devorlardan iborat bo'ladi. Issiqxonaning ish tamoyili quyosh nurlari shaffof qatlamdan o'tadi va ichki havo hamda quritkich elementlari tomonidan yutiladi. Yutilgan energiya issiqlikka aylanadi. Quritgich temperaturasi shu energiya hisobiga shakllanadi.

Qurilmaning pastki tirqishlaridan kirgan temperaturasi past bo'lgan havo oqimi quritgich ichiga kirib temperaturasi oshadi shu bilan birgalikda quritish uchun qo'yilgan maxsulotning namligini ham bug'latib yuqoridagi tirqishdan olib chiqadi. Hozirgi kunda quyosh energiyasi etarlicha ko'p bo'lgan joylarda, ayniqsa, janubiy Osiyo hududlarida quyosh energiyasidan samarali foydalanib, quyosh radiatsiyasini suv chuchitgichlar uchun akkumulatsiyalashdagi izlanish va tadqiqotlar xalq xo'jaligida amaliy ahamiyat kasb etib kelmoqda.

Quyosh meva quritgichi-chuchitgichi qurilmasining eksperiment natijalari. Yuqorida keltirilgan usullar asosida Meva sabzavotlarni quritish va minerallashgan suvni tuzlardan tozalash uchun, ya'ni ikki maqsad uchun mo'ljallangan kombinatsion quyosh qurilmasi yaratildi. Qurilma mevalar etishtirilgandan keyin ularni quritish davri yoz faslidan boshlab kuzning o'rtalarigacha davom etadi, shu davrda taklif etilayotgan qurilmamiz ishlatiladi. Yilning qolgan kunlarida esa ushbu qurilmani minerallashgan suvni tuzlardan tozalash, ya'ni chuchitish (dissillash) uchun qo'llash maqsad qilib olingan.

Qurilmaning yoqlari gorizontga nisbatan 50 va 40 gradusda tayyorlanadi. Qurilma quritgich sifatida ishlatilganda yon yoqlaridan gorizontga nisbatan 40 gradusda bo'lgani janubga qaratiladi. Qurilma minerallashgan suvni tozalash maqsadida ishlatilgan taqdirda yon yoqi gorizontga nisbatan 50 gradus bo'lgani janbga qaratiladi. Qurilmaning g'arbga qaratilgan qismida minora o'rnatilgan minoraning o'lchami qurilmaning uzunligiga nisbatan bir yarim marta uzun bo'ladi. Namuna sifatida qurilmada quritilgan, tashqi muhitda quritilgan hamda oltingugurt bilan bug'lantirib quritilgan o'rik mahsulotlari 1 a) va b) – chizmada tasvirlangan.

ДИСТАНЦИОННЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ И ДОСТИЖЕНИЯ НАУКИ

a) b)
1-chizma. Quritilayotgan meva sabzavotlar tasviri.

Qurilmaning ichidagi temperaturalar farqi hosil bo'lishiga ishonch hosil qilish uchun qurilmaning butun hajmi bo'yicha 14 (o'n to'rt) RT-2 tipli elektron ko'rsatgichli termoparalar ishlatildi. Tashqi muhit temperaturasi simobli temometrlar bilan quyoshda va soyada o'lchangan.

RT-2 tipli elektron ko'rsatgichli termoparalar texnik xarakteristi kalari:

-temperaturani o'lchash chegarasi; $-50^{\circ}C \approx +70^{\circ}C$

- o'lchash xatoligi $\leq -20^{\circ}C$ 0,1 ($\geq 20^{\circ}C$)

Ma'lum bo'lishicha agar tajriba jarayonida minoraning ustki qismi ochiq bo'lib qurilmaning yon devorida qo'yilgan tirqish yopiq bo'lsa, unda qurilma ichidagi nuqtalar temperaturasi yon devorida qo'yilgan tirqish ochiq bo'lgandagi qurilma ichidagi temperaturadan doimo $3-5^{\circ}C$ yuqori bo'ldi.

Quyosh radiatsiyasi o'lchash aktinometr AT-50 va galvonometr ANA-1 bilan amalga oshirildi. Ochiq havoda gorizontalk tekislikdagi to'g'ri quyosh radiatsiyasining yig'indi miqdori

o'rtacha bir sukada $24,5-25 \frac{Mj}{m^2}$ ni tashkil qildi.

Shundayo qilib, meva sabzavotlarni qurishning yang samarali jarayoni bu past temperaturada havo oqimi bilan quritish ekanligini bilgan holda qurilmada mahsulotimizni quritish asosan qurilmaning yon tomoni tirqishi ochiq, minora ochiq holatda quritish kerakligini lozim topdik. 2017-yilning 3-7 iyun kunlari o'tkazilgan tajribalarda quyosh radiatsiyasining yig'indi miqdori o'rtacha bir sutkada

$24,5-25 \frac{Mj}{m^2}$ bo'lgan.

Adabiyotlar

1. Кодиров Ж.Р., Маматрузиев М., Составление программного обеспечения, алгоритм и расчет математической модели применения свойств солнечного опреснителя к точкам заправки топливом.// Молодой ученый, (2018) С 50-53.

2. Кодиров Ж.Р., Маматрузиев М. Изучение принципа работы устройств насосного гелио-опреснителя.//Международный научный журнал «Молодой ученый», 26 (2018) С 48-49.